

اندیشه اسلامی ۱
(مبدا و معاد)

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۹۲۱ پیشنهاد: ندارد
از مجموعه ۱، دروس مبانی نظری اسلام

هدف:

تبیین ضرورت پرداختن دانشجوی مسلمان به دین و مقولات دینی، تعمیق و گسترش اطلاعات و تقویت خداباوری و ایمان دانشجویان در زمینه مباحث مربوط به خداشناسی و رستاخیز.

سرفصل درس (برای ۳۴ ساعت در یک نیمسال تحصیلی):

۱. انسان و ایمان

۱-۱- نیازهای معنوی انسان

۱-۲- نقش ایمان مذهبی در زندگی انسان

۱-۳- عقل و ایمان

۲. مفهوم خدا

۲-۱- برداشت های مختلف درباره خدا

۲-۲- خدا در ادیان ابراهیمی (یهود، مسیحیت، اسلام)

۳. خدایابی

۳-۱- دل و شهود

۳-۲- عقل و استدلال

۴. توحید و شرک

۴-۱- توحید ذاتی و صفاتی

۴-۲- توحید افعالی

۴-۳- توحید عبادی (توسل و شفاعت)

۵. سایر اوصاف خداوند

۱-۵- عدل الهی

۲-۵- حکمت و قدرت

۳-۵- مسئله شرور

۴-۵- جبر و اختیار (قضا و قدر)

۶. رستاخیز و جاودانگی

۱-۶- مرگ و برزخ

۲-۶- قیامت

منابع:

۱. معارف اسلامی ۱، محمد سعیدی مهر - امیر دیوانی، دفتر نشر معارف.

۲. معارف اسلامی ۱ و ۲، جمعی از نویسندگان، انتشارات سمت.

۳. معارف در آثار شهید مطهری، دفتر نشر معارف.

منابع تکمیلی درس اندیشه اسلامی ۱:

۱. در آمدی بر خداشناسی فلسفی، محسن جوادی، قم، معارف.

۲. طبیعت و حکمت، احمد دیلمی، قم، معارف

۳. فلسفه دین (خدا، اختیار و شر)، الوین پلانتینجا، ترجمه و توضیح

محمد سعیدی مهر، قم، طه.

۴. نقد برهان پذیري وجود خدا، عسکری سلیمانی امیری، قم، بوستان

کتاب.

۵. معارف قرآن (خداشناسی - کیهان شناسی - انسان شناسی)،

محمدتقی مصباح یزدی قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

قدس سره.

۶. آیا خدایی هست، ریچارد سویین برن، ترجمه محمد جاودان، قم، دانشگاه مفید.
۷. فلسفه دین در قرن بیستم، چارلز تالیا فرو، ترجمه انشاءالله رحمتی، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی.
۸. درآمدی بر الهیات تطبیقی اسلام و مسیحیت، عبدالرحیم سلیمانی اردستانی، قم، طه.
۹. حیات جاودانه (معادشناسی)، امیر دیوانی، قم، معارف.
۱۰. مرگ و جاودانگی، ترجمه سیدمحسن رضازاده، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی.
۱۱. تبیین براهین اثبات خدا، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء.
۱۲. معارف اسلامی ۱ (مبتنی بر روش فعال)، رضا فیروزی، قم، انجمن معارف اسلامی ایران.
۱۳. دین پژوهی (جلد دوم)، ویراسته میرچا الیاده، ترجمه بهاءالدین خرمشاهی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۱۴. تصویری از بهشت و جهنم، احمد حبیبیان، تهران، شرکت چاپ و نشر بین الملل.

اندیشه اسلامی ۲

(نیوت و امامت)

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری

کد درس: ۹۹۹۹۹۲۲ پیشنهاد: اندیشه اسلامی

۱

از مجموعه ۱، دروس مبانی نظری اسلام

هدف:

گسترش آگاهی های دانشجویان در زمینه دین، پیامبری، اسلام، امامت و ولایت

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت در یک نیمسال تحصیلی):

۱. پیشینه دین و پیامبری

۱-۱- تعریف دین و پیشینه آن در تاریخ

۱-۲- یهودیت و مسیحیت، پیدایش و سرنوشت آنان

۱-۳- آشنایی با تورات و انجیل و مقایسه آن دو با قرآن

۱-۴- تأثیر حاکمیت مسیحیت بر جامعه غربی و مقایسه آن با تأثیر

اسلام در پیدایش تمدن اسلامی

۲. اهداف، ابعاد و قلمرو دین

۲-۱- ضرورت وحی و پیامبری برای سعادت معنوی و زندگی دنیایی

۲-۲- عصمت پیامبران

۲-۳- نقش دین در زندگی دنیایی (بررسی دیدگاههای اومانیزم،

سکولاریزم و لیبرالیزم و نظریه جامعیت دین)

۲-۴- گوهر مشترک دین و راز تعدد ادیان و شرایع

۲-۵- رابطه علم و دین

۳. شناخت اسلام

۳-۱- قرآن و سنت

۱-۱-۳- اعجاز قرآن

۲-۱-۳- اعتبار سنت

۳-۱-۳- محکمت و متشابهات

۲-۳- عقل و جایگاه آن در شناخت دین

۳-۳- خاتمیت و پاسخگویی اسلام به نیازهای متغیر انسان

۲-۳- روش فهم دین (تکامل پذیری، فهم بشری، قداست فهم دینی،

پلورالیزم دینی)

۴. امامت و ولایت

۱-۴- معنای امامت و ولایت

۲-۴- ابعاد و شئون امامت (مرجعیت دینی، ولایت سیاسی - ولایت

معنوی)

۳-۴- عصمت امامان و ادله نصب آنان

۴-۴- مهدویت

۵. مرجعیت و ولایت در عصر غیبت

۱-۵- مرجعیت دینی در عصر غیبت

۲-۵- ولایت فقیه و رهبری سیاسی در زمان غیبت

۱-۲-۵- تاریخچه ولایت فقیه

۲-۲-۵- مبنای مشروعیت حکومت دینی و اختیارات ولی

فقیه

۳-۲-۵- عزل و نظارت بر ولی فقیه

منابع:

۱. معارف اسلامی ۲، محمد سعیدی مهر - امیر دیوانی، دفتر نشر

معارف.

۲. معارف اسلامی ۱ و ۲، جمعی از نویسندگان، انتشارات سمت.

۳. معارف در آثار شهید مطهری، دفتر نشر معارف.

منابع تکمیلی درس اندیشه اسلامی ۱ و ۲:

۱. الهیات، جعفر سبحانی، قم، امام صادق.
۲. کلام اسلامی ۱، محمد سعیدی مهر، قم، طه.
۳. کلام اسلامی ۲، محمد سعیدی مهر، قم، طه.
۴. مجموعه آثار شهید مطهری (جلد چهارم)، شهید مطهری، تهران، صدرا.
۵. درآمدی بر کلام جدید، محمدهادی صادقی، قم، طه و معارف.
۶. جستارهایی در کلام جدید، جمعی از نویسندگان، تهران و قم، سمت و دانشگاه قم.
۷. آموزش عقاید، محمدتقی مصباح یزدی، تهران، سازمان تبلیغات.
۸. قلمرو دین، عبدالحسین خسروپناه، قم، مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی.
۹. فلسفه دین، دکتر احمد بهشتی، قم، بوستان کتاب.
۱۰. پرسش های ابدی، منصور شمس، قم، انجمن معارف اسلامی ایران.

انسان در اسلام

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۹۲۳ پیشنیاز: ندارد
از مجموعه ۱، دروس مبانی نظری اسلام

هدف:

آشنایی با دیدگاه اسلام درباره انسان، جایگاه او در نظام هستی و استعدادها و مسئولیت‌ها و آگاهی از ارزش واقعی انسان.

سرفصل درس (برای ۳۲ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. کلیات و مفاهیم بنیادین

۱-۱- تعریف، اهمیت و ضرورت انسان‌شناسی

۱-۲- انسان‌شناسی از دیدگاه‌های مختلف (تجربی، اسطوره‌ای،

فلسفی، دینی و ...)

۱-۳- انسان در نظرگاه عارفان مسلمان (مولوی، حافظ و ...)

۲. ساحت‌های وجود انسان

۲-۱- طبیعت و نیازهای مادی انسان

۲-۲- معنویت و فطرت الهی انسان

۲-۳- عقل و آگاهی انسان

۲-۴- آزادی و مسئولیت انسان

۳. کمال انسان

۳-۱- عشق و محبت (عشق حقیقی، عشق مجازی و عشق کاذب)

۳-۲- سیر تکامل انسان (شناخت خدا، عبودیت و تکلیف)

۳-۳- مراتب کمال و صعود انسان

۳-۴- عوامل و موانع کمال

۴. از خود بیگانگی

- ۱-۴- معنای از خودبیگانگی و دیدگاه های موجود در این باره
- ۲-۴- زمینه ها، عوامل و پیامدهای از خود بیگانگی انسان
- ۳-۴- انسان مدرن و بیگانگی از خود
- ۴-۴- درمان خود بیگانگی

منابع:

۱. انسان در قرآن، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۲. مبانی انسان شناسی در قرآن، عبدالله نصری.
۳. انسان شناسی (مجموعه کتب آموزشی از راه دور)، محمود رجبی،
موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره.

منابع تکمیلی:

۱. انسان شناسی، (مجموعه کتب آموزشی از راه دور)، محمود رجبی،
موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره.
۲. انسان از دیدگاه اسلام، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، احمد واعظی،
تهران، سمت.
۳. انسان از دیدگاه اسلام، عبدالله نصری، تهران، پیام نور.
۴. سیمای کامل انسان از دیدگاه مکاتب، عبدالله نصری، تهران، دانشگاه
علامه طباطبایی.
۵. انسان کامل، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۶. انسان در قرآن، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۷. انسان و ایمان، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۸. انسان شناسی فلسفی، هانس دیرکس، ترجمه محمدرضا بهشتی،
تهران، هرمس.
۹. انسان از آغاز تا انجام، علامه سید محمدحسین طباطبایی، تهران،
الزهرا.

۱۰. انسان در اسلام و مکاتب غربی، علی اصغر حلبی، تهران، اساطیر.
۱۱. فطرت در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء..
۱۲. معارف قرآن (خداشناسی، کیهان شناسی، انسان شناسی)، مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره.
۱۳. اومانیسزم، تونی دیویس، ترجمه عباس مخبر، تهران، نشر مرکز.

اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۹۲۶ پیشنیاز: ندارد
از مجموعه ۲، دروس اخلاق اسلامی

هدف:

آشنایی دانشجویان با مبانی و مفاهیم اخلاق اسلامی در حوزه فضایل و رذایل اخلاقی، به منظور کسب فضیلت ها و پرهیز از رذیلت های اخلاقی

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):
۱. کلیات

۱-۱- مفهوم، اهمیت و جایگاه علم اخلاق اسلامی

۱-۲- تاریخچه علم اخلاق اسلامی

۱-۳- رویکردهای مختلف در علم اخلاق اسلامی

۲. مبانی اخلاق اسلامی

۲-۱- هدفمندی زندگی انسان

۲-۱-۱- عوامل و موانع قرب

۲-۱-۲- مراتب و درجات قرب به خدا

۲-۲- خودشناسی

۲-۲-۱- ابعاد وجود انسانی (بعد متعالی و مادی) و

جاودانگی او

۲-۲-۲- آزادی و اختیار

۲-۲-۳- نقش عقیده و عمل در تکوین شخصیت انسان

۳. فضایل و رذایل اخلاقی

۳-۱- در رابطه انسان با خدا (معنویت و بندگی)

۳-۲- در رابطه با خود (اخلاق فردی)

۳-۳- در رابطه با دیگران (اخلاق اجتماعی)

۳-۴- فضایل اخلاقی

۳-۴-۱- محبت به خدا و اولیای الهی

۳-۴-۲- توکل

۳-۴-۳- قناعت

۳-۴-۴- یاد مرگ

۳-۴-۵- تفکر

۳-۴-۶- اخلاص

۳-۴-۷- خوف و رجاء

۳-۴-۸- ...

۳-۵- رذایل اخلاقی

۳-۵-۱- دنیا گرایی

۳-۵-۲- پیروی از هوای نفس

۳-۵-۳- غرور

۳-۵-۴- خودفراموشی

۳-۵-۵- ریا

۳-۵-۶- آفات زبان

۳-۵-۷- ...

منابع:

۱. مبانی تعلیم و تربیت در قرآن و احادیث، بخش پنجم (اخلاق یا قوانین رفتاری)، رضا فرهادیان
۲. اخلاق اسلامی، احمد دیلمی و مسعود آذربایجانی، دفتر نشر معارف.
۳. اخلاق اسلامی، محمدعلی سادات، تهران، سمت.

۴. اخلاق در قرآن، محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره.

منابع تکمیلی:

۱. مبانی تعلیم و تربیت در قرآن و احادیث، بخش پنجم (اخلاق یا قوانین رفتاری)، رضا فرهادیان
۲. مبانی اخلاق و تربیت اسلامی، قادر فاضلی، قم، مهر، ۱۳۷۰.
۳. اخلاق و تربیت اسلامی، محمدتقی رهبر و محمدحسن رحیمیان، تهران، سمت، ۱۳۷۷.
۴. مراحل اخلاق در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۹.
۵. اخلاق، سید عبدالله شبّر، ترجمه محمدرضا جباران، قم، هجرت، ۱۳۷۸.
۶. علم اخلاق اسلامی (ترجمه کتاب جامع السعادات)، ترجمه دکتر سید جلال الدین مجتبوی، ج ۱ و ۲ و ۳، تهران، حکمت، ۱۳۷۷.
۷. پند جاوید، ج ۱ و ۲، محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره.
۸. راهیان کوی دوست (شرح حدیث معراج)، محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره.
۹. ره توشه (پندهای رسول اکرم (ص) به ابوذری)، ج ۱ و ۲، محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره.
۱۰. بر درگاه دوست (شرح فرازهایی از دعای افتتاح و ابوحزمه ثمالی)، (بخش سوم، قسمت هفتم و هشتم)، محمدتقی مصباح یزدی، تحقیق و نگارش عباس قاسمیان، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره، ۱۳۷۹.

۱۱. تعلیم و تربیت در اسلام، مرتضی مطهری، تهران، صدرا، ۱۳۷۷.
۱۲. شرح حدیث جنود عقل و جهل، امام خمینی قدس سره، تهران،
موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی قدس سره.
۱۳. مکارم الاخلاق، حسن بن الفضل الطبرسی، بیروت، دارالوفاق، ۱۴۲۰
ق.
۱۴. مبادی اخلاق در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۹.

آیین زندگی (اخلاق کاربردی)

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۹۲۷ پیشنیاز: ندارد
از مجموعه ۲، دروس اخلاق اسلامی

هدف:

آشنایی دانشجویان با معیارهای اخلاقی اسلام درباره مهم ترین ابعاد زندگی روزمره و ایجاد زمینه ای برای گرایش بیشتر به پذیرش موازین اخلاقی اسلام درباره مسایل فردی و اجتماعی.

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. اهمیت، جایگاه و ابعاد اخلاق اجتماعی در اسلام

۲. اخلاق دانشجویی

۱-۲- رابطه اخلاقی دانشجو با خود

۲-۲- رابطه اخلاقی دانشجو با استاد

۳-۲- رابطه اخلاقی دانشجو با سایر دانشجویان

۳. اخلاق آموزش و پژوهش

۱-۳- تأثیر ویژگی های اخلاقی انسان در آموزش و پژوهش علمی

۲-۳- ویژگی ها و محدودیت های اخلاقی پژوهش و آموزش

۳-۳- اخلاق نقد

۴. اخلاق کار و معیشت

۱-۴- شیوه های اخلاقی و غیراخلاقی کسب ثروت

۲-۴- معیارهای اخلاقی انتخاب شغل و ...

۵. اخلاق معاشرت

۱-۵- صله ارحام

۲-۵- اخلاق شهروندی

۳-۵- مدارا

۴-۵- مسئولیت پذیری و ...

۶. اخلاق نیایش

۱-۶- نیاز انسان به نیایش

۲-۶- اخلاق و آداب معاشرت

۳-۶- حیات معقول در پرتو نماز

۷. اخلاق دوستی و رفاقت

۱-۷- نقش دوست در سعادت و شقاوت انسان

۲-۷- معیارهای شناخت دوست خوب

۳-۷- وظایف و حقوق دوستان در قبال یکدیگر و ...

۸. اخلاق جنسی

۱-۸- اهمیت و جایگاه گزینه جنسی در اخلاق

۲-۸- حدود ارتباط زن و مرد (دختر و پسر) با یکدیگر

۳-۸- فضایل اخلاقی مربوط به امور جنسی (حجاب، حیا، عفت و ...)

۴-۸- آسیب شناسی اخلاق جنسی

۹. اخلاق گزینش همسر

۱-۹- ویژگی های همسر شایسته از نظر اسلام

۲-۹- فضایل و رذایل اخلاقی در زندگی زناشویی

۳-۹- راه های انتخاب همسر

۴-۹- ویژگی های یک زندگی موفق

۵-۹- راه های دستیابی به زندگی موفق

۱۰. اخلاق سیاست

۱-۱۰- وظایف اخلاقی دولتمردان در قبال مردم

۲-۱۰- وظایف اخلاقی مردم در قبال دولت

۳-۱۰- راههای غیراخلاقی کسب قدرت و جلب رأی و ...

۱۱. اخلاق گفتگو و نقد

۱-۱۱- محوریت حق و حقیقت طلبی

۱۱-۲- فضایل و رذایل اخلاقی مربوط به گفتگو

۱۲. اخلاق محیط زیست

۱-۱۲- آداب تعامل انسان با محیط خود

۲-۱۲- راه حل‌های اخلاقی مشکلات زیست محیطی

۳-۱۲- وظیفه ما در قبال تخریب محیط زیست

تذکر:

می‌توان درس‌های مربوط به تخصص‌ها و دانشکده‌های خاص را به عنوان درس‌های بدیل نیز بر این مجموعه افزود تا در صورت تمایل استاد و دانشجویان، تدریس شود؛ به عنوان نمونه، سرفصل‌هایی مانند: «اخلاق ورزش» برای دانشجویان رشته‌های تربیت بدنی، «اخلاق رسانه» برای دانشکده‌های هنر و ارتباطات، «اخلاق کشاورزی» برای دانشجویان رشته‌های کشاورزی، «اخلاق مدیریت» برای دانشجویان این رشته، «اخلاق قضاوت» برای تدریس در دانشکده‌های حقوق و ...

منابع:

با توجه به این که تا به حال چنین طرح پژوهشی (که جامع همه یا اکثر مباحث یاد شده باشد) وجود نداشته است، نمی‌توان منبعی کامل برای این درس معرفی کرد؛ هر چند می‌توان برای برخی از بخش‌های آن، کتاب یا کتابهایی را نام برد.

منابع تکمیلی:

۱. اخلاق کارگزاران در حکومت اسلامی، عبدالله جوادی آملی، تهران،

رجاء، ۱۳۷۶.

۲. امام، اخلاق، سیاست (بخش دوم)، سیدحسن اسلامی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی قدس سره، ۱۳۸۱.
۳. اخلاق، عبدالله شبّر، ترجمه محمدرضا جباران، قم، هجرت، ۱۳۷۸.
۴. اخلاق در قرآن، محمدتقی مصباح یزدی، ج دوم، تحقیق و نگارش محمدحسین اسکندری، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره، ۱۳۷۷.
۵. نگرشی بر اخلاق از دیدگاه قرآن (فصل هفتم)، ناصر خدایاری و صادق مرادی، تبریز، سالار، ۱۳۷۹.
۶. درآمدی بر تربیت جنسی در نهج البلاغه، حافظ ثابت، مجله تربیت اسلامی، مرکز مطالعات تربیت اسلامی، کتاب چهارم، زمستان ۱۳۷۹.
۷. پند جاوید، ج اول، محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره، ۱۳۸۰.
۸. ره توشه (پندهای رسول اکرم (ص) به ابوذر)، محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره، ۱۳۸۰.
۹. اخلاق زن و شوهر و تنظیم خانواده، بخش اول، احمد صادقی اردستانی، حافظ نوین، ۱۳۸۰.
۱۰. سیری در مسائل خانواده، درس یازدهم، حبیب الله طاهری، تهران، نشر بین الملل، ۱۳۸۱.
۱۱. اخلاق نقد، سید حسن اسلامی، قم، نشر معارف.
۱۲. اخلاق و آداب دانشجویی، علی اکبر کلانتری ارسنجانی، قم، نشر، معارف.
۱۳. نظام خانواده در اسلام، حسین انصاریان، قم، انتشارات امّ ابیها، زمستان ۱۳۷۸.
۱۴. اخلاق معاشرت، جواد محدثی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۲.

۱۵. گفتگوی تمدن‌ها در قرآن و حدیث، محمدی ری شهری، ترجمه محمد علی سلطانی، قم، دارالحدیث، ۱۳۷۹.
۱۶. «تربیت سیاسی کارگزاران در سیره و کلام امام علی»، محمد احسانی، تربیت اسلامی، شماره ۴، ص ۴۶۱ - ۴۸۰.
۱۷. «درآمدی بر مبانی، اصول و روش‌های تربیت سیاسی از دیدگاه امام علی علیه السلام»، محمد حسنی، تربیت اسلامی، شماره ۴، ص ۴۴۱ - ۴۶۱.
۱۸. منیه المرید فی آداب المفید و المستفید، الشهید الثانی، قم، موسسه النشر الاسلامی، ۱۴۱۹ هـ.ق.

عرفان عملی در اسلام

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۹۲۸ پیشنهاد: ندارد
از مجموعه ۲، دروس اخلاق اسلامی

هدف:

آشنایی دانشجویان با شیوه صحیح سیر و سلوک عرفانی، دفاع از عرفان عملی اسلام در برابر شیوه های بدیل و ایجاد زمینه تربیت و تزکیه نفس.

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. کلیات

۱-۱- تعریف عرفان عملی و تفاوت آن با علم اخلاق و عرفان نظری

۱-۲- جایگاه و اهمیت عرفان عملی

۲. راه های متفاوت سیر و سلوک عرفانی

۲-۱- معرفی راههای متنوع سیر و سلوک عرفانی

۲-۲- معیارهای گزینش بهترین و مناسب ترین راه سیر و سلوک

۳. دین و عرفان

۳-۱- نقش دین در آرایه راه صحیح سیر و سلوک

۳-۲- راه صحیح سیر و سلوک در گفتار و کردار معصومان علیهم السلام

۳-۳- مسأله طریقت، شریعت و حقیقت

۴. اهداف سیر و سلوک

۴-۱- معرفت حق

۴-۲- عشق به حق، عشق به مظاهر حق

۴-۳- قرب به حق

۴-۴- رجعت به حق (لقاءالله، فناء فی الله، بقاء بالله)

۵. نقش راهنما (پیر) در سیر و سلوک عرفانی

۱-۵- ضروری یا غیرضروری بودن راهنما در عرفان

۲-۵- خطرات و آفات پیرگزینی

۳-۵- پرهیز از پیروی مرشدهای دروغین

۶. تزکیه و تهذیب نفس

۱-۶- انواع نفس: نفس اماره، لوّامه، مطمئنه

۲-۶- ریاضت های مشروع و نامشروع برای تهذیب نفس

۳-۶- مراحل تزکیه نفس

۴-۶- مراقبه و محاسبه

۵-۶- آثار و پیامدهای تزکیه نفس

۷. مقامات عارفان

۱-۷- توبه

۲-۷- ورع

۳-۷- زهد

۴-۷- فقر

۵-۷- صبر

۶-۷- توکل

۷-۷- رضا

۸. حالات عارفان

۱-۸- قرب و محبت

۲-۸- خوف و رجا و شوق

۳-۸- انس و اطمینان

۴-۸- مشاهده

۵-۸- یقین

۹. آثار و اسرار نماز

۱-۹- اسرار مشترک عبادات (خشوع، طمأنینه، حضور قلب و ...)

۲-۹- اسرار نماز (مقدمات، اجزاء، تعقیبات)

۳-۹- نقش نماز در سیر استکمالی روح

تذکر:

۱. در بیان تعداد مقامات و احوال عارفان، اقوال متعدد و مختلفی وجود دارد. بنابراین در تدوین نهایی آنها لازم است با الهام از آیات و روایات و سیره معصومان علیهم السلام و همچنین سخنان عارفان راستین، ترتیبی دقیق و منطقی اعمال شود.
۲. ضمن مباحث این درس می توان حالات و درس هایی از زندگی عارفان بزرگ مسلمان را نیز آورد، به عبارت دیگر: الگوهای عینی و واقعی سیر و سلوک را معرفی کرد.

منابع:

۱. چهل حدیث، امام خمینی قدس سره.
۲. رساله لقاء الله، میرزا جواد ملکی تبریزی قدس سره.
۳. مراحل اخلاق در قرآن، آیت الله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۹.
۴. عرفان نظری، سید یحیی یثربی، قم، نشر معارف.

منابع تکمیلی:

۱. به سوی خودسازی، فصل نهم (راه رسیدن به قرب الهی)، محمدتقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره، ۱۳۸۰.
۲. در آسمان معرفت (تذکره اوحدی از عالمان ربانی به بیان و بنان علامه حسن حسن زاده آملی)، تهیه و تنظیم از محمد بدیعی، انتشارات تشیع، ۱۳۷۹.
۳. اخلاق عارفان (بخش ششم: مقامات یا ملکات نفس)، مهین پناهی، تهران، روزنه، ۱۳۷۸.

۴. عرفان اسلامی، محمدتقی جعفری، تهران، موسسه تدوین و نشر آثار علامه جعفری، ۱۳۷۸.
۵. رساله سیر و سلوک (منسوب به بحر العلوم)، (بخش دوم)، مشهد، انتشارات نور ملکوت قرآن، ۱۴۲۲ ق.
۶. عرفان اسلامی چیست؟، مارتین لینگز، ترجمه فروزان راسخی، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی، ۱۳۷۸.
۷. عرفان ناب، احد باقرزاده، قم، تپش، ۱۳۸۱.
۸. مقامات معنوی (ترجمه و تفسیر منازل السائرین خواجه عبدالله انصاری)، محسن بینا، ۱۳۷۸.
۹. مرصاد العباد، نجم رازی، به اهتمام محمد امین ریاحی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۹.
۱۰. تذکره الاولیاء، شیخ فرید الدین عطار نیشابوری، تحقیق محمد استعلامی، تهران، زوآر، ۱۳۸۰.
۱۱. شرح فصوص الحکم، تاج الدین حسین خوارزمی، تحقیق حسن حسن زاده آملی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۹.
۱۲. شرح مقدمه قیصری بر فصوص الحکم، جلال الدین آشتیانی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۰.

انقلاب اسلامی ایران

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۹۲۹ پیشنیاز: ندارد
از مجموعه ۳، دروس انقلاب اسلامی

هدف:

آشنایی نظری با علل و عوامل پیدایش انقلاب اسلامی و بررسی تحلیلی تحولات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی انقلاب اسلامی و مسایل پس از آن.

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. مفاهیم و کلیات

۱-۱- تعریف فرهنگ، تاریخ، نظام اجتماعی و نهادها، قدرت، حاکمیت

و ...

۱-۲- انقلاب و تغییرات اجتماعی و نظریه ها

۲. زمینه های فرهنگی، تاریخی و سیاسی جامعه معاصر ایران

۳. مشروطه و عوامل تأثیرگذار در آن (عوامل فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، خارجی و ...)

۴. تحلیل تحولات اجتماعی و سیاسی ایران پس از مشروطه

۴-۱- کودتای ۱۲۹۹ و تأسیس سلسله پهلوی، زمینه و عوامل داخلی

و خارجی

۴-۲- تحلیل ساخت قدرت پهلوی دوم

۴-۳- ملی شدن نفت و کودتای ۲۸ مرداد

۴-۴- نیروهای کاری - سیاسی مخالف رژیم پهلوی

۵. امام خمینی و فرایند شکل گیری انقلاب اسلامی (از ۱۳۴۲-۱۳۵۷)

۶. ماهیت، آرمان و نقش مردم و رهبری در پیروزی انقلاب اسلامی

۷. بازتاب و تأثیرات انقلاب اسلامی در جهان اسلام و در دنیای معاصر

۸. دستاوردها و چالش های انقلاب اسلامی

منابع:

۱. انقلاب اسلامی و چرایی و چگونگی رخداد آن، جمعی از نویسندگان، قم، نشر معارف.
۲. حدیث پیمان، حمید پارسانیا، قم، دفتر نشر معارف.
۳. انقلاب اسلامی، زمینه ها و پیامدها، منوچهر محمدی، قم، دفتر نشر معارف.
۴. شکل گیری انقلاب اسلامی، از سلطنت پهلوی تا جمهوری اسلامی، محسن میلانی، مترجم: مجتبی عطارزاده، گام نو.
۵. چارچوبی برای تحلیل و شناخت انقلاب اسلامی ایران، محمداقبر حشمت زاده، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران، ۱۳۷۹.

منابع تکمیلی:

۱. انقلاب اسلامی، زمینه ها و پیامدها، منوچهر محمدی، قم، دفتر نشر معارف.
۲. انقلاب اسلامی و چرایی و چگونگی رخداد آن، جمعی از نویسندگان، قم، نشر معارف.
۳. حدیث پیمان، حمید پارسانیا، قم، دفتر نشر معارف.
۴. چارچوبی برای تحلیل و شناخت انقلاب اسلامی ایران، محمداقبر حشمت زاده، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران، ۱۳۷۹.
۵. حدیث انقلاب، جستارهایی در انقلاب اسلامی ایران، دفتر مطالعات انقلاب اسلامی.
۶. شکل گیری انقلاب اسلامی، از سلطنت پهلوی تا جمهوری اسلامی، محسن میلانی، مترجم: مجتبی عطارزاده، گام نو.

۷. ایران پس از انقلاب، هوشنگ امیر احمدی و منوچهر پروین، مترجم: علی مرشدی زاده، انتشارات باز.
۸. پیرامون انقلاب اسلامی، شهید مرتضی مطهری، انتشارات صدرا.
۹. انقلاب اسلامی در ایران، حامد الگار، مترجم: مرتضی اسعدی و حسن چیدری، انتشارات قلم.
۱۰. اقتصاد سیاسی ایران (از مشروطیت تا پایان سلسله پهلوی)، محمدعلی همایون کاتوزیان، مترجمان: محمدرضا نفیسی و کامبیز عزیزی، نشر مرکز، تهران، ۱۳۷۲.
۱۱. انقلاب اسلامی در مقایسه با انقلابهای فرانسه و روسیه، منوچهر محمدی، انتشارت سعید.

آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۳۰ پیشنیاز: ندارد
از مجموعه ۳، دروس انقلاب اسلامی

هدف:

آشنایی با اصول و مبانی قانون اساسی و نسبت آن با قوانین دیگر و حقوق و آزادی های عمومی مقرر در آن.

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. مفاهیم قانون اساسی و تاریخچه آن در ایران

۱-۱- قانون اساسی در دوره مشروطه

۱-۲- قانون اساسی در جمهوری اسلامی

۲. مبانی فقهی - نظری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۳. ریشه های فرهنگی و اجتماعی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۴. محورها و فصول اساسی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۴-۱- اصول کلی

۴-۲- حقوق و آزادی های عمومی

۴-۳- رهبری

۴-۴- قوه قضاییه

۴-۵- قوه مجریه

۴-۶- قوه مقننه

۴-۷- سیاست خارجی

۵. بازنگری در قانون اساسی

۶. مقایسه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی سایر کشورها.

منابع:

۱. آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، محمدجواد ارسطا.
۲. بایسته های حقوق اساسی، ابوالفضل قاضی، تهران، دادگستر.
۳. مبانی حقوق عمومی، ناصر کاتوزیان، تهران، دادگستر.
۴. حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، محمد هاشمی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.

منابع تکمیلی:

۱. حقوق اساسی تطبیقی، جلال الدین مدنی، تهران، پایدار.
۲. حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، محمد هاشمی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
۳. تشخیص مصلحت نظام (از دیدگاه فقهی - حقوقی)، محمدجواد ارسطا، پژوهشکده فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۴. بایسته های حقوق اساسی، ابوالفضل قاضی، تهران، دادگستر.
۵. مبانی حقوق عمومی، ناصر کاتوزیان، تهران، دادگستر.
۶. گفتارهایی در حقوق عمومی، ابوالفضل قاضی، تهران، دادگستر.

تاریخ تحلیلی صدر اسلام

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۳۳ پیشنهاد: ندارد
از مجموعه ۴، دروس تاریخ و تمدن اسلامی

هدف:

آشنایی با چگونگی ظهور و گسترش اسلام و شیوه گذر از جامعه جاهلی به جامعه اسلامی

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. مباحث پایه

۱-۱- تعاریف، تقسیمات، فوائد تاریخ

۱-۲- آشنایی با مورخان و منابع و مآخذ مهم تاریخ اسلام

۱-۳- رویکرد شرق شناسی به تاریخ اسلام و نقد آن

۲. جهان در آستانه بعثت

۲-۱- اوضاع اجتماعی، فرهنگی جزیره العرب در آستانه ظهور اسلام

(ارزشهای حاکم، خانواده، دین و ...)

۲-۲- وضعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایران و روم

۳. تاریخ زندگی و سیره پیامبر پیش از هجرت

۳-۱- تاریخ زندگی و اخلاق و منش شخصی پیامبر

۳-۲- روش پیامبر اسلام در دعوت و رسالت

۳-۳- زمینه ها و موانع گسترش اسلام در مکه

۴. تاریخ زندگی و سیره پیامبر پس از هجرت

۴-۱- اهمیت، عوامل و چگونگی هجرت

۴-۲- سیره فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پیامبر (ص) در مدینه

۴-۳- جریانهای معارض با پیامبر در مدینه (منافقان، کفار)

۴-۴- پیمان ها و روابط داخلی و خارجی پیامبر

۵. تاریخ خلافت

۵-۱- ماجرای سقیفه

۵-۲- مهمترین اقدامات سیاسی و نظامی دوران خلفا

۶. تاریخ زندگی امام علی علیه السلام

۶-۱- شخصیت امام علی علیه السلام (تولد، اسلام، تربیت و پرورش و...)

۶-۲- امام علی علیه السلام در دوران خلفا

۶-۳- حکومت علوی و معارضان

۶-۴- سیره علوی

۷. تاریخ زندگی امام حسن و امام حسین علیهم السلام

۷-۱- امام حسن و امام حسین علیهم السلام در دوره پیامبر، خلفا و

امام علی علیه السلام

۷-۲- صلح امام حسن علیه السلام و قیام امام حسین علیه السلام -

زمینه ها و پیامدها

منابع:

۱. تاریخ اسلام، جمعی از نویسندگان، زیر نظر دکتر آئینه وند

۲. تاریخ تحلیلی اسلام، نصیری.

۳. تاریخ صدر اسلام (عصر نبوی)، زرگری نژاد

۴. فروغ ابدیت، سبحانی.

۵. تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری، ج ۱، روحانی.

۶. تاریخ تحلیلی اسلام، شهیدی.

۷. تاریخ اسلام، پیشوایی.

منابع تکمیلی:

۱. بامداد اسلام، زرین کوب.

۲. تاریخ تحلیلی - سیاسی اسلام، خدایاری و مرادی.

۳. جهان در عصر بعثت، شهید باهنر و هاشمی رفسنجانی.
۴. محیط پیدایش اسلام، شهید بهشتی.
۵. تاریخ اسلام از بعثت نبوی تا حکومت علوی، محمد ابراهیمی ورکیانی.
۶. تاریخ تحلیلی و سیاسی اسلام، علی اکبر حسینی.
۷. تاریخ پیامبر اسلام، محمد ابراهیم آیتی، ترجمه ابوالقاسم گرجی.
۸. تاریخ سیاسی اسلام، دکتر آئینه وند، ج ۱ و ۲.
۹. تاریخ تحلیلی اسلام، علی دارابی.
۱۰. تاریخ سیاسی اسلام در عصر امویان، حسینعلی ممتحن، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
۱۱. دین و دولت در اسلام، پژوهش نظری از آغاز تا پایان خلافت راشدین، غلامرضا ظریفیان شفیعی، موسسه علمی و فرهنگ میراث ملل.
۱۲. درآمدی بر تاریخ فکری و تاریخ نگاری مسلمانان، ابوالفضل شکوری، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی.
۱۳. تاریخ اسلام، (پژوهش دانشگاه کمبریج) زیر نظر پی.ام. هولت، ترجمه احمد آرام، انتشارات امیرکبیر.
۱۴. از پیدایش اسلام تا ایران اسلامی، رسول جعفریان، کانون اندیشه جوان.
۱۵. تاریخ اسلام از ظهور اسلام تا دیالمه، عزیزالله بیات، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
۱۶. شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید.
۱۷. جامعه و تاریخ، مرتضی مطهری.
۱۸. تاریخ اسلام عرصه دگراندیشی و گفت و گو، عبدالمجید معادیخواه.
۱۹. جغرافیای تاریخی کشورهای اسلام، حسین قراچانلو.
۲۰. فرهنگ کامل خاورشناسان، عبدالرحمن بدوی، ترجمه شکرالله خاکرند.
۲۱. خاتم پیامبران، محمد ابوزهره، ترجمه حسین صابری.

۲۲. نقد آثار خاورشناسان، مصطفی حسینی طباطبایی.

۲۳. فصلنامه تاریخ اسلام، موسسه آموزش عالی باقرالعلوم.

۲۴. فصلنامه تاریخ در آینه پژوهش، موسسه آموزشی و پژوهشی امام

خمینی قدس سره.

۲۵. مجله کتاب ماه تاریخ و جغرافیا، خانه کتاب ایران.

تاریخ امامت

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۹۳۴ پیشنهاد: ندارد
از مجموعه ۴، دروس تاریخ و تمدن اسلامی

هدف:

آشنایی با مسئله امامت، جایگاه آن در اسلام و سیره و سنت پیشوایان در مقتضیات مختلف زمانی.

سرفصل‌ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. کلیات

۱-۱- وصایت و جانشینی در تاریخ انبیای پیشین

۱-۲- واژه شناسی امامت، ولایت، اهل‌البیت، صحابه، تابعین و ...

۲. جانشینی پیامبر (ص)

۲-۱- رحلت پیامبر (ص) و مسئله جانشینی

۲-۲- ماجرای سقیفه، زمینه‌ها و پیامدهای آن

۳. دوره امامت امام علی و امام حسن علیهم السلام

۳-۱- دوره‌های زندگی امام علی علیه السلام (همراه با پیامبر، عصر

خلفا، دوران حکومت)

۳-۲- سیره امام علی علیه السلام و اصول حکومت علوی

۳-۳- امام حسن علیه السلام در دوره پیامبر، خلفا و امام علی

۳-۴- صلح امام حسن علیه السلام، انگیزه‌ها و پیامدها

۴. دوره زندگی امام حسین علیه السلام و امام سجاد علیه السلام

۴-۱- امام حسین علیه السلام در دوران پیامبر و امام علی و امام

حسن علیه السلام

۴-۲- قیام عاشورا، زمینه‌ها و آثار آن

۳-۴- شخصیت و اقدامات امام سجاد علیه السلام

۵. دوره زندگی امام باقر و امام صادق علیه السلام

۱-۵- ویژگی های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی دوران امام باقر و

امام صادق علیه السلام

۲-۵- شخصیت علمی و معنوی امام باقر و امام صادق علیه السلام از

نظر شیعه و اهل سنت

۳-۵- نقش امام باقر و امام صادق علیه السلام در تقویت و شکوفایی

فرهنگ و معارف اسلامی و تشیع

۶. دوره زندگی امام کاظم و امام رضا علیه السلام

۱-۶- وضعیت سیاسی و اجتماعی دوران امام کاظم علیه السلام

۲-۶- شخصیت امام کاظم علیه السلام و تأثیر ایشان در جامعه

اسلامی و شیعه

۳-۶- وضعیت سیاسی و اجتماعی و فرهنگی دوران امام رضا علیه السلام

۴-۶- شخصیت امام رضا علیه السلام و تأثیرات فرهنگی و سیاسی

ایشان در جامعه اسلامی

۵-۶- مسئله ولایت عهدی امام رضا علیه السلام، انگیزه ها، علل و

پیامدها

۷. دوران زندگی امام جواد علیه السلام تا امام زمان (عج)

۱-۷- شرایط اجتماعی، فرهنگی و سیاسی دوران امامان

۲-۷- شخصیت امامان و تأثیر آنها در جامعه اسلامی و شیعی

۳-۷- ایجاد شبکه ارتباطات علمی، اجتماعی و سیاسی امامان با

جامعه شیعی (وکلا، راویان و فقیهان)

۸. دوران غیبت

۱-۸- زمینه های غیبت و شرایط اجتماعی و سیاسی آن دوره

۲-۸- امام مهدی (عج) در منابع اهل تسنن و تشیع

۳-۸- تشیع در دوران غیبت صغری و نواب اربعه

۴-۸- فلسفه انتظار و شرایط ظهور

منابع:

۱. سیره پیشوایان، مهدی پیشوایی.
۲. حیات فکری و سیاسی امامان شیعه، رسول جعفریان.
۳. امامان شیعه و جنبش های مکتبی، محمدتقی مدرس.
۴. تاریخ تشیع در ایران، رسول جعفریان.
۵. تاریخ تحلیلی اسلام، محمد نصیری
۶. تشیع در مسیر تاریخ، سیدحسین محمد جعفری، ترجمه سید محمدتقی آیت اللهی.
۷. قیام حسین علیه السلام، سید جعفر شهیدی.
۸. پیشوایی از نظر اسلام، جعفر سبحانی.
۹. تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری، سیدسعید روحانی.
۱۰. تشیع مولود طبیعی اسلام، سید محمدباقر صدر، ترجمه علی حجتی کرمانی.
۱۱. حکمت اصول سیاسی اسلام، محمدتقی جعفری.
۱۲. تاریخ تشیع، محمدکاظم خواجهویان، جهاد دانشگاهی مشهد.
۱۳. تاریخ ولایت در نیم قرن اول، حسین ذاکر خطیر، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی.
۱۴. تاریخ شیعه امامیه، عبدالله فیاضی، ترجمه حسین زرین فام، انتشارات باغ ابریشم.
۱۵. امامت پژوهی (بررسی دیدگاه امامیه، معتزله و اشاعره)، به کوشش جمعی از نویسندگان.
۱۶. امام علی صدای عدالت انسانی، جرج جرداق، ترجمه خسروشاهی، چاپ خرم.

۱۷. ترجمه و شرح نهج البلاغه، محمدتقی جعفری، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
۱۸. الفصول المختاره، شیخ مفید، ترجمه آقا جمال خوانساری.
۱۹. خورشید مغرب، محمدرضا حکیمی.
۲۰. امامت و رهبری، مرتضی مطهری.
۲۱. أئمتنا، علی محمد دخیل، دارالتعاریف للمطبوعات.
۲۲. دور أئمه اهل البيت فی الحیاه السیاسیه، عادل الادیب.
۲۳. تاریخ سیاسی تشیع، روح الله حسینیان.
۲۴. جنبش های شیعی در تاریخ اسلام، هاشم معروف الحسنی، ترجمه محمدصادق عارف.

تفسیر موضوعی قرآن کریم

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۹۳۵ پیشنیاز: ندارد
از مجموعه ۵، آشنایی با منابع اسلامی

هدف:

آشنایی با برخی مفاهیم زندگی ساز قرآن کریم در قالب نگرش موضوعی.

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. کلیات

۲. قرآن چگونه کتابی است؟

۱-۲- کلام خدا

۲-۲- کتاب هدایت

۳. روش فهم قرآن

۱-۳- محکم و متشابه

۲-۳- تفسیر و تأویل

۴. نماز و تفسیر قرآن

۱-۴- تفسیر سوره حمد

۲-۴- تفسیر سوره توحید

۳-۴- تفسیر سوره قدر

۵. خدا در قرآن

۶. رابطه انسان و خدا

۷. روابط اجتماعی در قرآن

۸. سنت های الهی در قرآن

۹. بینش و اندیشه در قرآن

۱۰. ...

منابع:

۱. علوم قرآن، محمدباقر سعیدی روشن.
۲. تفسیر المیزان، علامه سید محمدحسین طباطبایی، ج ۱-۵، ۱۲ و ۱۸ از دوره ۲۰ جلدی، چاپ جامعه مدرسین.
۳. تفسیر موضوعی قرآن کریم، عبدالله جوادی آملی، ج ۱ (قرآن در قرآن)، ج ۱۳ (معرفت شناسی در قرآن)، ج ۱۴ (صورت و سیرت انسان در قرآن)، ج ۱۵ (حیات حقیقی انسان در قرآن).
۴. تفسیر منشور جاوید، جعفر سبحانی، ج ۱ (پیرامون مسائل اجتماعی و اخلاقی)، ج ۳ (پیرامون مسائل اخلاقی و عرفانی).
۵. جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن، محمدتقی مصباح یزدی.
۶. انسان و ایمان، مرتضی مطهری.
۷. خانواده در قرآن، احمد بهشتی.
۸. تفسیر موضوعی قرآن کریم، جمعی از نویسندگان.

منابع تکمیلی:

* منابع پیرامون قرآن و تفسیر

۱. فهرست موضوعی تفسیر نمونه، احمدعلی بابایی.
۲. راهنما و فهرست تفسیر المیزان، الیاس کلانتری.
۳. قرآن کتاب زندگی، رضا بابایی.
۴. روشها و گرایشها در تفسیر قرآن، حسین علوی مهر.
۵. روشها و گرایشهای تفسیری قرآن، محمدعلی رضایی اصفهانی.
۶. روش شناسی تفسیر قرآن، علی اکبر بابایی و دیگران.
۷. تدبّر در قرآن، ولی الله نقی پور.

* منابع معارف قرآن

۱. تفسیر نمونه، جمعی از نویسندگان زیر نظر ناصر مکارم شیرازی.

۲. پیام قرآن، ناصر مکارم شیرازی با همکاری جمعی از نویسندگان.
۳. مدیریت اسلامی، محمدحسن نبوی.
۴. درآمدی بر تفسیر علمی قرآن، محمد علی رضایی اصفهانی.
۵. قرآن و علوم طبیعت، مهدی گلشنی.
۶. ارزشها و ضد ارزشها در قرآن، ابوطالب تجلیل.
۷. جامعه سازی قرآنی (مقالات)، محمدرضا حکیمی.
۸. نسبت دین و دنیا (بررسی و نقد نظریه سکولاریسم)، عبدالله جوادی
آملی، تحقیق و تنظیم: علیرضا روغنی موفق.
۹. حق و باطل، مرتضی مطهری.
۱۰. حق و باطل از دیدگاه قرآن، سیدمحمد بهشتی.

تفسیر موضوعی نهج البلاغه

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری
کد درس: ۹۹۹۹۳۶ پیشنیاز: ندارد
از مجموعه ۵، آشنایی با منابع اسلامی

هدف:

آشنایی با نهج البلاغه و درک آموزه های اساسی نهج البلاغه با نگرش موضوعی.

سرفصل ها (برای ۳۴ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی):

۱. آشنایی با نهج البلاغه (گردآوری، اسناد و مدارک، کتاب شناسی)
۲. ارزش ادبی نهج البلاغه
۳. سیری در موضوعات نهج البلاغه
۴. خدا در نهج البلاغه
۵. پیامبری و امامت
۶. سیاست و حکومت
۷. روابط اجتماعی در نهج البلاغه
۸. انسان کامل
۹. ....

منابع:

۱. سیری در نهج البلاغه ، مرتضی مطهری.
۲. آموزش نهج البلاغه، سید محمد مهدی جعفری.
۳. آموزه هایی از نهج البلاغه، جواد رفیعی و محمدرضا آقایی.
۴. نظرات سیاسی در نهج البلاغه، محمدحسین مشایخ فریدنی.
۵. تفسیر موضوعی نهج البلاغه، مصطفی دلشاد تهرانی.

منابع تکمیلی:

۱. سیری در نهج البلاغه، مرتضی مطهری.
۲. شرح و تفسیر نهج البلاغه، محمدتقی جعفری.
۳. نهج البلاغه و گردآورنده آن (مجموعه مقالات)، بنیاد نهج البلاغه.
۴. بهج الصباغه فی شرح نهج البلاغه، ۱۵ جلد، محمدتقی شوشتری.
۵. حکمت و اصول سیاسی اسلام، محمدتقی جعفری.
۶. فرهنگ آفتاب، عبدالمجید معادینخواه.
۷. شگفتی های نهج البلاغه، جرج جرداق، ترجمه فخرالدین حجازی.
۸. پرتوی از نهج البلاغه، ۵ جلد، سید محمد مهدی جعفری.
۹. یادنامه کنگره هزاره نهج البلاغه (مجموعه مقالات)، بنیاد نهج البلاغه.
۱۰. تصنیف نهج البلاغه، لیبیب بیضون.
۱۱. نهج السعاده فی مستدرک نهج البلاغه، محمدباقر محمودی.
۱۲. المعجم المفهرس لالفاظ نهج البلاغه، محمد دشتی.
۱۳. دانشنامه امام علی علیه السلام، ۱۲ جلد، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۱۴. پیام امام امیرالمومنین علیه السلام، ۶ جلد، ناصر مکارم شیرازی.
۱۵. فرهنگ معارف نهج البلاغه، ۲ جلد، محمد دشتی.
۱۶. فرهنگ معارف شروع نهج البلاغه، ۳ جلد، محمد دشتی.
۱۷. مصادر نهج البلاغه، عبدالزهرا حسینی.
۱۸. شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، (و ترجمه بخش تاریخ: ترجمه مهدوی دامغانی).
۱۹. یادنامه شریف رضی، بنیاد نهج البلاغه.
۲۰. راهنمای آموزش و پژوهش در نهج البلاغه، ابوالقاسم طاهری.